

POSTANOWIENIE

Dnia 9 stycznia 2018 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie XX Wydział Gospodarczy w składzie:

Przewodniczący – SSO Katarzyna Kisiel

po rozpoznaniu w dniu 9 stycznia 2018 r. w Warszawie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku **(...) S.A. w W.**

z udziałem **(...) w N. (C.)**

o udzielenie zabezpieczenia roszczenia przed wszczęciem postępowania

postanawia:

oddalić wniosek.

SSO Katarzyna Kisiel

UZASADNIENIE

W dniu 21 grudnia 2017 r. uprawniony (...) S.A. w W. (dalej: (...)) wniósł o udzielenie zabezpieczenia roszczenia przysługującego mu wobec (...) w N. (dalej: (...)) o zawarcie umowy, której przedmiotem jest nabycie przez obowiązanego od uprawnionego 2.941.176 akcji spółki (...)S.A. i zapłatę przez obowiązanego na rzecz uprawnionego ceny z tytułu nabycia 2.941.176 akcji spółki (...)S.A. w kwocie (...) zł, a alternatywnie o zapłatę odszkodowania z tytułu niewykonania umowy w wysokości (...) zł poprzez zajęcie papierów wartościowych należących do obowiązanego w postaci posiadanych przez niego (...) akcji na okaziciela spółki (...)S.A. w W. ((...)), ul. (...), zarejestrowanej w Sądzie Rejonowym dla m. st. Warszawy w Warszawie XIII Wydziale Gospodarczym Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem KRS (...), NIP: (...), REGON: (...) oraz o wyznaczenie uprawnionemu dwutygodniowego terminu do wniesienia pozwu przeciwko obowiązanemu.

Uprawdopodobniając istnienie roszczenia objętego wnioskiem uprawniony wskazał, iż w dniu 21 grudnia 2016 r. między uprawnionym (...), (...sp. z o.o. oraz obowiązanym (...) została zawarta umowa sprzedaży udziałów spółki (...) sp. z o.o. (dalej: Umowa). W ramach tej umowy uprawniony sprzedał obowiązanemu posiadane udziały w spółce (...) sp. z o.o. i jednocześnie zobowiązał się nabycia od obowiązanego 2.941.176 akcji spółki (...) S.A. (dalej: „(...)”). W wykonaniu powyższej umowy w dniu 30 grudnia 2016 r. wnioskodawca nabył od (...) ww. akcje. Rozliczenie stron nastąpiło w drodze potrącenia wzajemnych wierzytelności z tytułu wskazanych wyżej umów.

Dalej wnioskodawca wskazał, iż (...) są częściowo dopuszczone do obrotu giełdowego na rynku (...). W ramach umowy z dnia 21 grudnia 2016 r. (...)zobowiązał się ponadto do doprowadzenia do dopuszczenia do obrotu także akcji nabytych przez uprawnionego. Natomiast w przypadku, gdyby (...) zostały wycofane z obrotu, (...) zobowiązał się do odkupienia akcji lub wskazania podmiotu, który akcje od uprawnionego odkupi (ust. 5.7 Umowy). Wnioskodawca podkreślił jednocześnie, że zgodnie z ust. 5.4 Umowy, na podstawie odwołania do ust. 5.7 Umowy, (...) zobowiązał się do odkupienia akcji również w przypadku, gdyby akcje nie zostały wprowadzone na rynek (...) lub (...) w W. w terminie 8 miesięcy od dnia zawarcia Umowy. Termin ten upływał zatem w dniu 21 sierpnia 2017 r.

Uprawniony podniósł, że (...) do dnia wystąpienia z przedmiotowym wnioskiem o zabezpieczenie nie zostały wprowadzone na rynek giełdowy, w związku z czym zaktualizował się obowiązek (...) do odkupienia od uprawnionego akcji lub wskazania podmiotu trzeciego, który akcje te odkupi. Wnioskodawca wskazał przy tym, że w dniu 22 sierpnia 2017 r. zaktualizowało się jego roszczenie o zawarcie i wykonanie umowy sprzedaży akcji. Mając powyższe na względzie, w dniu 5 grudnia 2017 r. uprawniony skierował do obowiązanej wezwaniem do zawarcia umowy sprzedaży akcji i zapłaty ceny sprzedaży, względnie wskazania osoby trzeciej, która zawrze umowę sprzedaży akcji i dokona zapłaty na rzecz uprawnionego w terminie 7 dni. Wezwanie to zostało doręczone obowiązanemu w dniu 6 grudnia 2017 r. Obowiązany nie zaspokoił roszczeń uprawnionego i nie odpowiedział w żaden sposób na przesłane mu wezwanie. Wobec powyższego roszczenie uprawnionego stało się wymagalne.

Wnioskodawca wskazał, iż łączna liczba akcji podlegających odkupieniu wynosi 2.941.176, a cena odkupu zgodnie z ust. 5.7 Umowy stanowi wartość nie niższą niż średnia średniomiesięczna cena akcji (...) na zamknięciu ważona wolumenem obrotu, tj. (...) zł za jedną akcję, co łącznie daje kwotę (...) zł (przy czym cena akcji została obliczona na dzień 22 sierpnia 2017 r., jako dzień aktualizacji zobowiązania (...) do odkupu akcji).

W związku z powyższym roszczenie uprawnionego obejmuje: zawarcie umowy sprzedaży akcji (...) przez (...) i jej wykonanie poprzez nabycie przez (...) od uprawnionego akcji w liczbie 2.941.176 za cenę (...) zł. Uprawniony wskazał ponadto, iż zamierza wystąpić również z alternatywnym roszczeniem odszkodowawczym wynikającym z niewykonania zobowiązania umownego w wysokości (...) zł, stanowiącym równowartość ceny odkupu akcji.

Wnioskodawca zaznaczył jednocześnie, że czynnikiem przemawiającym za udzieleniem zabezpieczenia jest obawa, że (...) ze względu na obecną kondycję finansową nie wykona obowiązku zapłaty ceny sprzedaży akcji. Zdaniem uprawnionego świadczy o tym chociażby fakt, że w dniu 6 listopada 2017 r. został opublikowany raport bieżący nr (...) spółki (...) S.A., w którym spółka informuje, iż rozważy złożenie wniosku o otwarcie postępowania sanacyjnego w związku z pogorszeniem jej sytuacji finansowej. Wnioskodawca wskazał przy tym, iż majątek (...) stanowią akcje (...) S.A., której (...) jest największym akcjonariuszem z pakietem opiewającym na (...) akcji, stanowiących ok. (...) % udziału w kapitale zakładowym. W tej sytuacji, zdaniem uprawnionego, można spodziewać się, że (...) będzie dążyć do zbycia posiadanych akcji, co spowoduje, że wyzbędzie się jedyne go znanego uprawnionemu majątku i nie będzie w stanie zaspokoić roszczenia uprawnionego o zawarcie i wykonanie umowy odkupu akcji. Wnioskodawca zaznaczył ponadto, że obowiązany nie wskazał osoby trzeciej, która mogłaby odkupić akcje zamiast niego, zatem nie istnieje żadne alternatywne źródło zaspokojenia roszczeń uprawnionego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Wniosek o udzielenie zabezpieczenia nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 730¹ § 1 k.p.c. udzielenia zabezpieczenia może żądać każda strona lub uczestnik postępowania, jeżeli uprawdopodobni roszczenie oraz interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia. W zakresie pierwszej z wymienionych przesłanek należy uprawdopodobnić, że w konkretnych okolicznościach faktycznych uprawnionemu przysługuje roszczenie podlegające ochronie w świetle obowiązujących przepisów prawa. Uprawdopodobnienie roszczenia może nastąpić w każdy możliwy sposób, ma ono dać sądowi słuszną podstawę do przypuszczenia o istnieniu roszczenia, na podstawie kryterium wiarygodności roszczenia. Uprawniony powinien przedstawić i uzasadnić twierdzenia stanowiące podstawę dochodzonego roszczenia. Uprawdopodobnienie odnosi się zarówno do okoliczności faktycznych, na których opiera się roszczenie i które powinny być przedstawione, a ich istnienie prawdopodobne w świetle dowodów oferowanych przez uprawnionego, jak i do podstawy prawnej roszczenia, która powinna być również prawdopodobna w tym znaczeniu, że dochodzone roszczenie znajduje podstawę normatywną (por. Komentarz do art. 730¹ k.p.c., [w:] Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Tom IV. Artykuły 730-1088, pod red. H. Doleckiego, T. Wiśniewskiego, LEX 2011, teza 5).

Należy podkreślić, iż na tym etapie postępowania sąd nie można przesądzać o zasadności bądź bezzasadności powództwa, a jedynie może dokonać oceny wiarygodności podstawy faktycznej i prawnej roszczenia. To od swobodnej

oceny sądu zależy uznanie, czy dokonane na podstawie uprawdopodobnienia ustalenia są na tyle wiarygodne, by można było uznać za uprawdopodobnione fakty, na które strona się powołuje (T. Demendecki, Komentarz do art. 243 kodeksu postępowania cywilnego (Dz.U.64.43.296), [w:] A. Jakubecki (red.), J. Bodio, T. Demendecki, O. Marcewicz, P. Telenga, M.P. Wójcik, Kodeks postępowania cywilnego. Praktyczny komentarz, Zakamycze, 2005, wyd. II.).

W ocenie Sądu uprawniony nie zdołał uprawdopodobnić swojego roszczenia w stopniu pozwalającym na udzielenie zabezpieczenia w niniejszej sprawie.

Przede wszystkim należy wskazać, że roszczenie główne wskazane przez uprawnionego we wniosku o zabezpieczenie, które miało podlegać zabezpieczeniu w niniejszym postępowaniu zostało na tyle nieprecyzyjnie sformułowane, że nie pozwala na pozytywne rozpatrzenie tego wniosku. Powód wystąpił bowiem z roszczeniem o zawarcie umowy, której przedmiotem jest nabycie przez obowiązanego od uprawnionego 2.941.176 akcji spółki (...)S.A. oraz o zapłatę przez obowiązanego na rzecz uprawnionego ceny z tytułu nabycia 2.941.176 akcji spółki (...)S.A. w kwocie (...) zł. We wniosku o udzielenie zabezpieczenia uprawniony nie wskazał jednak treści umowy, która miałaby zostać zawarta pomiędzy stronami, a nawet wszystkich istotnych jej elementów, takich jak strony umowy, seria i numery akcji podlegających zbyciu, cena oraz termin zapłaty ceny. W tej sytuacji niemożliwe byłoby uwzględnienie żądania pozwu w kształcie określonym przez uprawnionego we wniosku o zabezpieczenie. Sąd nie może bowiem uwzględnić żądania o zawarcie umowy, której postanowienia nie są dokładnie sprecyzowane (określone w żądaniu pozwu). Należy jednocześnie zauważyć, że uprawniony nie wskazał wyraźnie w petiutum wniosku, że na podstawie umowy, której zawarcia ma domagać się w przyszłym procesie, obowiązanemu ma zostać zobowiązany do zapłaty ceny za akcje w wysokości (...) zł., wobec czego za bezpodstawne (nieuprawdopodobnione) należy uznać roszczenie uprawnionego o zapłatę ceny z tytułu nabycia akcji spółki (...)w kwocie (...) zł. Roszczenie o zapłatę ceny jest zresztą bezprzedmiotowe, gdyż zapłata ceny jest immamentną cechą umowy sprzedaży.

Należy jednocześnie zaznaczyć, że dla Sądu nie jest jasna podstawa prawna roszczenia głównego, z którym uprawniony zamierza wystąpić do Sądu, a którego zabezpieczenia domaga się w niniejszym postępowaniu, albowiem uprawniony, który jest zresztą reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika, nie wskazał precyzyjnie, z jakim rodzajowo powództwem zamierza wystąpić przeciw pozwanemu.

Wprawdzie przepisy prawa nie nakładają na stronę obowiązku wskazania podstawy prawnej dochodzonego roszczenia, a wskazana podstawa nie wiąże Sądu, niemniej jednak wskazanie takiej podstawy może określać kierunek postępowania. Z uwagi na to, że przedstawione przez stronę okoliczności faktyczne mogą uzasadniać niejednokrotnie kilka żądań, stąd też istotne znaczenie ma dokładne określenie żądania, z którym albo z którymi strona połączyła uzyskanie ochrony prawnej. Ochrona prawna, której żąda się za pomocą powództwa, a udziela jej mające zapaść orzeczenie, jest bowiem przedmiotowo różna, w zależności od tego, czy podmiot dąży do zaspokojenia przysługującego mu zgodnie z jego twierdzeniem roszczenia materialnoprawnego czy do samego ustalenia lub ukształtowania konkretnego stosunku prawnego. W związku z tym polska literatura prawa procesowego cywilnego, jak i orzecznictwo odróżnia trzy rodzaje powództw: o świadczenie, o ustalenie i o ukształtowanie stosunku prawnego. Podział ten ma nie tylko teoretyczne, ale i praktyczne znaczenie. Przyporządkowanie jednostkowego powództwa do jednego z wyżej wymienionych rodzajów ma decydujące znaczenie m.in. dla określenia skutków orzeczeń uwzględniających te powództwa, w szczególności ich wykonalności i skuteczności.

W treści przedmiotowego wniosku o zabezpieczenie wnioskodawca wskazał jedynie, że „wnosi o zabezpieczenie skuteczności orzeczenia, w drodze którego zostanie ukształtowany stosunek prawny pomiędzy nim a obowiązanym”. Uprawniony nie wskazał jednak precyzyjnie, w jaki sposób orzeczenie Sądu miałyby ukształtować ten stosunek prawny (tj. nie określił szczegółowo treści tego stosunku), zaznaczając jedynie, że jego przedmiotem ma być sprzedaż 2.941.176 akcji (...) Należy tymczasem zaznaczyć, że zadaniem Sądu w toku procesu o ukształtowanie stosunku prawnego nie jest samodzielne kształtowanie treści umowy (ustalenie wszystkich postanowień umowy), która jak twierdzi uprawniony, winna zostać zawarta przez strony, lecz co najwyżej zbadanie, czy żądanie ukształtowania stosunku prawnego o treści wskazanej przez stronę znajduje swoje uzasadnienie i oparcie - w tym przypadku w umowie sprzedaży udziałów spółki (...) sp. z o.o. zawartej przez strony.

Reasumując, w ocenie Sądu roszczenie główne w kształcie opisanym we wniosku jest nazbyt nieprecyzyjne, aby mogło zostać uwzględnione w przyszłym procesie, wobec czego roszczenia tego nie sposób było uznać za uprawdopodobnione w stopniu pozwalającym na udzielenie zabezpieczenia. Jedynie na marginesie należy zaznaczyć, że wobec nie oznaczenia w umowie sprzedaży udziałów spółki (...) sp. z o.o. terminu, w ciągu którego ma zostać zawarta umowa odkupu akcji, powinna ona być zawarta w odpowiednim terminie wyznaczonym przez stronę uprawnioną do żądania jej zawarcia (por. art. 455 k.c. oraz 389 k.c.). Uprawniony zaś skierował do obowiązanego wezwanie do zawarcia umowy sprzedaży akcji i zapłaty ceny sprzedaży, względnie wskazania osoby trzeciej, która zawrze umowę sprzedaży akcji i dokona zapłaty na rzecz uprawnionego dopiero w dniu 5 grudnia 2017 r., wyznaczając obowiązanemu 7-dniowy termin na spełnienie ww. żądań. Pominąwszy fakt, iż wyznaczony przez uprawnionego termin na spełnienie żądania uprawnionego był, w ocenie Sądu, zbyt krótki, należy wskazać, iż ewentualne roszczenie uprawnionego mogło zaktualizować się najwcześniej w grudniu 2017 r., nie zaś jak twierdzi uprawniony w sierpniu 2017 r. Tym samym wyliczenie ceny odkupu akcji na dzień 22 sierpnia 2017 r. było nieprawidłowe.

Zdaniem Sądu również roszczenie alternatywne, z jakim zamierza wystąpić uprawniony, nie zostało wskazane na tyle precyzyjnie, aby można było udzielić jego zabezpieczenia. Powód we wniosku o udzielenie zabezpieczenia jako roszczenie alternatywne wskazał roszczenie o zapłatę odszkodowania z tytułu niewykonania umowy w wysokości (...) zł. W treści żądania uprawniony nie sprecyzował jednak, z tytułu niewykonania jakiej umowy obowiązany miałby zapłacić na jego rzecz odszkodowanie. W tej sytuacji udzielenie zabezpieczenia ww. roszczenia nie było możliwe. Należy bowiem podkreślić, że w treści postanowienia o udzieleniu zabezpieczenia udzielonego przed wszczęciem postępowania, Sąd – w oparciu o przepis art. 733 k.p.c. – wyznacza uprawnionemu termin na wystąpienie z powództwem, które podlega zabezpieczeniu, pod rygorem jego upadku. Wobec powyższego konieczne jest dokładne określenie roszczenia, o które ma wystąpić powód, albowiem w razie niewystąpienia z takim roszczeniem (lub wystąpienia z odmiennym roszczeniem) zabezpieczenie upadnie. Rzeczą Sądu nie jest zaś formułowanie za uprawnionego, który jest reprezentowany przez profesjonalistę, roszczenia, z którym zamierza wystąpić. Sąd nie ma również obowiązku „domyślania” się na podstawie uzasadnienia wniosku, z tytułu niewykonania jakiej umowy uprawniony zamierza dochodzić odszkodowania, a nawet nie ma uprawnienia do precyzowania za uprawnionego przyszłego żądania pozwu.

W ocenie Sądu nieprecyzyjne przedstawienie roszczenia przez wnioskodawcę w przedmiotowym wniosku nie mogło zostać potraktowane jako brak formalny, lecz stanowiło podstawę do oddalenia złożonego wniosku. W tej sytuacji Sąd nie znalazł podstaw do udzielenia zabezpieczenia roszczenia uprawnionego.

Aktualne w przypadku roszczenia alternatywnego pozostają ponadto rozważania dotyczące daty, w oparciu o którą winna zostać ustalona cena odkupu akcji, a tym samym wysokość ewentualnego odszkodowania. Jak już bowiem wyżej zaznaczono, w ocenie Sądu wyliczenie ceny odkupu akcji na dzień 22 sierpnia 2017 r. było nieprawidłowe.

Zdaniem Sądu w niniejszej sprawie nie została spełniona również druga przesłanka ustawowa zabezpieczenia roszczenia, ponieważ wnioskodawca nie uprawdopodobnił interesu prawnego w uzyskaniu żadanego zabezpieczenia.

Zgodnie z treścią art. 730¹ § 2 k.p.c. interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia istnieje wtedy, gdy brak zabezpieczenia uniemożliwi lub poważnie utrudni wykonanie zapadłego w sprawie orzeczenia lub w inny sposób uniemożliwi lub poważnie utrudni osiągnięcie celu postępowania w sprawie. Interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia najczęściej określa się jako obiektywną w świetle obowiązujących przepisów, czyli wywołaną rzeczywistą koniecznością ochrony określonej sfery prawnej, potrzebę uzyskania orzeczenia sądowego o określonej treści. Przez pojęcie interesu prawnego należy zatem rozumieć, że brak zabezpieczenia uniemożliwi lub poważnie utrudni uprawnionemu należytą ochronę prawną (T. Ereciński (red.) – Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Tom 3. Wydawnictwo Prawnicze Lexis Nexis Warszawa 2006).

Przede wszystkim wnioskodawca nie uprawdopodobnił, że jedyny majątek (...) stanowią akcje spółki (...) S.A. Należy podkreślić, że celem uprawdopodobnienia interesu prawnego w żądaniu zabezpieczenia uprawniony powinien odpowiednio uwiarygodnić fakty świadczące o groźbie niewypłacalności obowiązanego, np. poprzez przedłożenie

bilansu finansowego obowiązanej spółki, jej rachunku zysków i strat, ewentualnie sporządzonego przez biegłego rewidenta raportu dotyczący sytuacji finansowej obowiązanego oraz posiadanego przez niego majątku. Wówczas możliwe byłoby dokonanie oceny stanu majątkowego obowiązanego i jego możliwości spłaty wierzytelności uprawnionego w razie ewentualnego uwzględnienia powództwa. Sąd udzielający zabezpieczenia nie może bowiem opierać się na samych tylko twierdzeniach wnioskodawcy o tym, że akcje spółki (...) S.A. stanowią jedyny majątek (...). Dokonanie zabezpieczenia musi bowiem stanowić decyzję, dla której istnieją wiarygodne, bo uprawdopodobnione podstawy.

Należy równocześnie podkreślić, że sąd rozpoznający wniosek nie ma obowiązku poszukiwać dowodów, czy też zobowiązywać wnioskodawcę do przedłożenia dokumentów uprawdopodobniających jego interes prawny. Obowiązany winien z własnej inicjatywy przedstawić dowody potwierdzające trudną sytuację finansową obowiązanego. Brak takich dowodów sprawia, że Sąd nie jest w stanie tego zweryfikować. Zgodnie bowiem z treścią art. 738 k.p.c. sąd rozpoznaje wniosek o udzielenie zabezpieczenia w jego granicach, biorąc za podstawę orzeczenia materiał zebrany w sprawie. Wprawdzie uprawdopodobnienie jest to środek zwolniony od formalizmu zwykłego postępowania dowodowego i ma na celu przyspieszenie postępowania w sprawie, jednak nie może opierać się na samych twierdzeniach strony (por. Komentarz do art. 243 kodeksu postępowania cywilnego; Bodio Joanna, Demendecki Tomasz, Jakubowski Andrzej, Marcewicz Olimpia, Telenga Przemysław, Wójcik Mariusz P., LEX/el.2010).

W tej sytuacji, bez bardziej szczegółowych danych na temat aktualnej kondycji finansowej obowiązanego i jego majątku, nie sposób przyjąć, że uprawniony uprawdopodobnił interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia w rozumieniu przepisu art. 730¹ § 2 k.p.c. Co więcej, z uzasadnienia wniosku o udzielenie zabezpieczenia nie wynika, aby w dniu złożenia wniosku zostały podjęte jakiekolwiek działania ze strony obowiązanego, które miałyby na celu uniemożliwienie lub też utrudnienie wykonania orzeczenia, które może zapaść w niniejszej sprawie.

Należy ponadto zauważyć, że skoro uprawniony posiada ok. (...)% akcji w spółce (...)S.A. (których wartość ma kształtować się na poziomie prawie (...)złotych), to wartość akcji posiadanych przez obowiązanego (ponad (...)%) jest niewspółmiernie wysoka do roszczenia, które ma podlegać zabezpieczeniu. Zajęcie takiej ilości akcji Sąd uznał zatem za nieuzasadnione.

Mając na uwadze powyższe ustalenia, wobec braku spełnienia ustawowych przesłanek warunkujących udzielenie zabezpieczenia, wniosek uprawnionego należało oddalić, o czym orzeczono jak w sentencji postanowienia.

SSO Katarzyna Kisiel

ZARZĄDZENIE

(...)

SSO Katarzyna Kisiel